

Konjunkturbarometern Internationell utblick

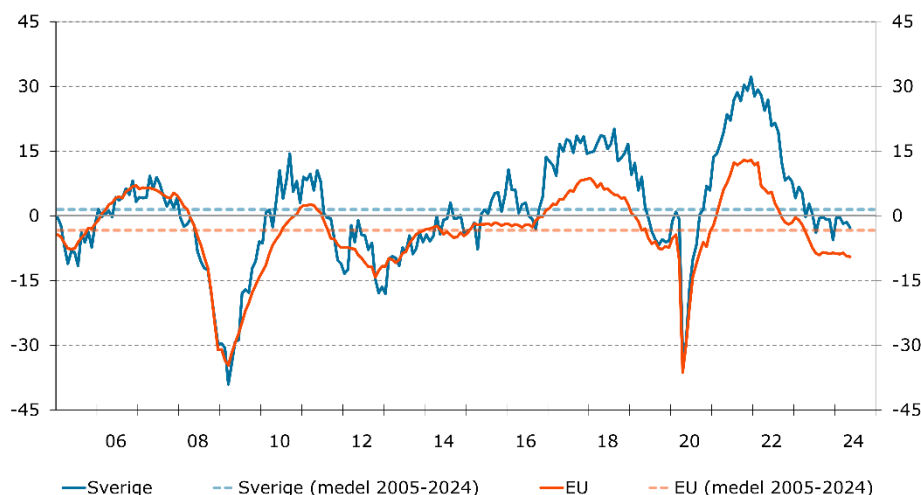
Indikatorer samt prisplaner, hushåll egen ekonomi nu
och om 12 månader, juni 2024

Tillverkning

Dämpat stämningssläge bland svenska och europeiska industriföretag

Konfidensindikatorn för tillverkningsindustrin i Sverige har varit mer positiv än motsvarande för EU som helhet sedan 2016 (se diagram 1).¹ Återhämtningen i Sverige var betydligt starkare efter pandemins inledning än för EU som helhet. Efter toppen i slutet av 2021 och i samband med Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina föll de båda indikatorerna tillbaka. Stämningssläget var i Sverige kvar på en högre nivå jämfört med EU som helhet. Sedan augusti 2023 har fallet i de båda indikatorerna stannat av och indikatorerna ligger på en nivå under sina respektive medelvärden.

Diagram 1 Konfidensindikatorer tillverkningsindustri – enligt EU-kommissionens definition

Prisplanerna i Sverige högre än i EU

I inledningen av pandemin 2020 var förväntningarna på försäljningspriserna i Sverige de nästkommande tre månaderna relativt låga men steg därefter snabbt. Motsvarande förväntningar i EU som helhet samt i Danmark och Finland har även de varit betydligt högre än historiskt (se diagram 2). Förväntningarna var som högst i Finland i april 2022 tätt följt av EU samt Sverige. Prisförväntningarna i Danmark var även de var ovanligt höga men lägre än i Finland och Sverige samt i EU. Därefter har prisplanerna successivt fallit tillbaka. Mest har de fallit i Finland där de under en period i slutet av förra året var negativa, vilket de även i perioder varit i Danmark. Negativa prisplaner innebär att fler företag tror att priserna kommer att minska än som tror på prisökningar. Därefter har prisplanerna i dessa länder återigen ökat något för att nu vara nära noll. Även de svenska prisplanerna har fallit tillbaka, dock inte lika mycket som de gjort i övriga länder samt i EU som helhet. Sverige har sedan i februari förra året haft högst förväntningar.

I diagram 3 visas standardiserade serier (medelvärde 0 och standardavvikelse 1) av ländernas prisplaner. Prisplanerna i Sverige var i maj i år i stort sett normala medan de i EU och Finland var något lägre än det normala. I Danmark var prisplanerna 1,5 standardavvikelse lägre än det normala.

¹ Beräkningen av konfidensindikatorer skiljer sig mellan det som EU-kommissionen redovisar och det som vanligtvis publiceras i Konjunkturbarometern. Indikatorerna skiljer vad gäller säsongsrensningssmetod samt att EU-kommissionen inte standardiserar sina indikatorer. I figurerna i detta avsnitt redovisas indikatorer fram till och med maj i år. Anledningen till att inte uppgifter även för juni visas i figurerna är att de vid tidpunkten för denna publicering ännu inte fanns tillgängliga. Data från olika EU-länder kan laddas ner via [DG ECFIN:s hemsida](https://ecfin.ec.europa.eu/en/indicators).

Diagram 2 Prisplaner i tillverkningsindustrin på tre månaders sikt, netttotal

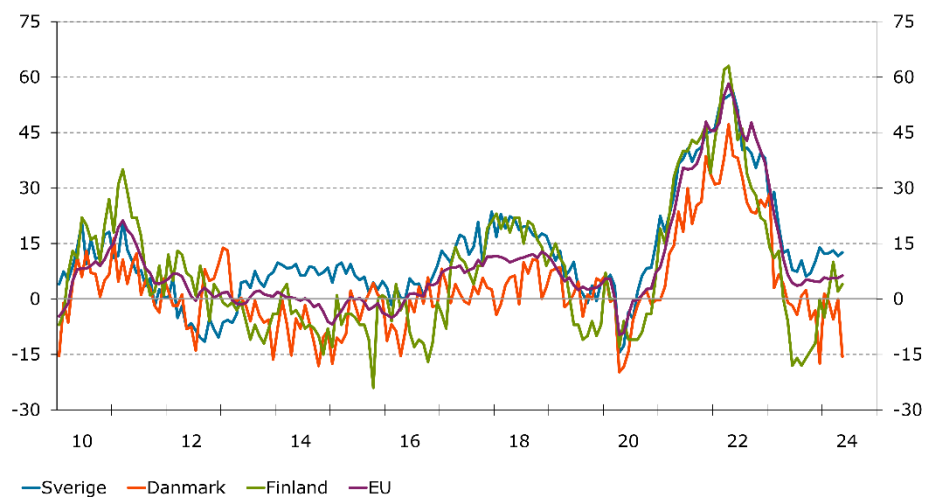
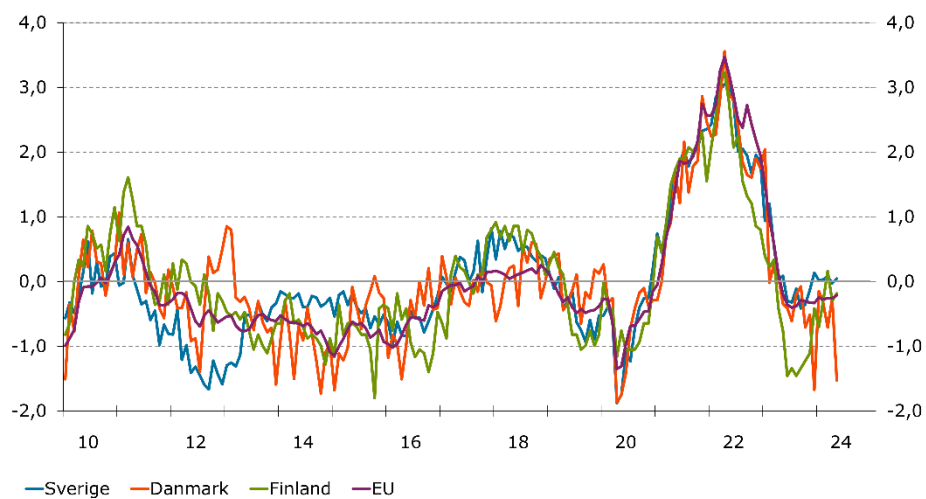

Diagram 3 Prisplaner i tillverkningsindustrin på tre månaders sikt, standardiserade netttotal

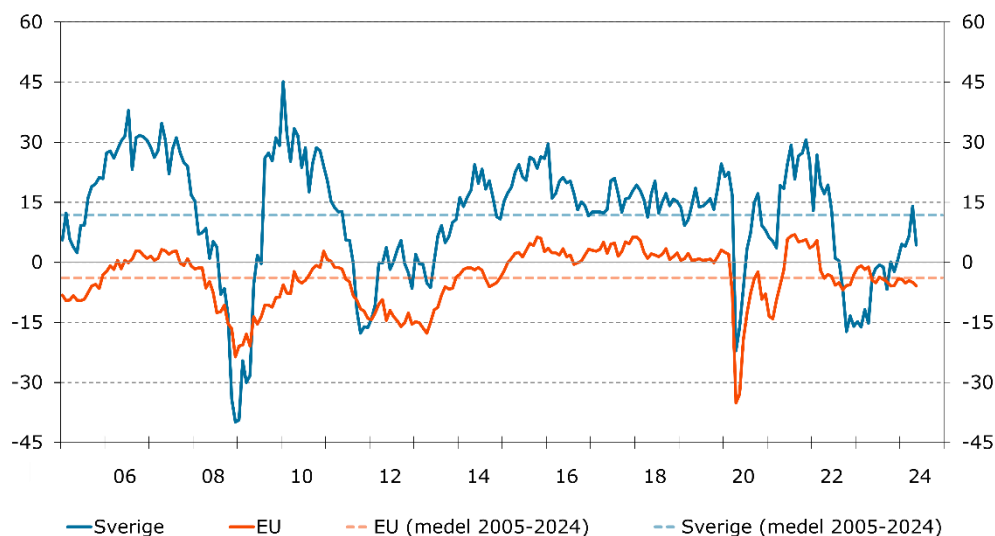
Detaljhandeln

Stämningsläget inom detaljhandeln i Sverige svagare än normalt

Stämningsläget i detaljhandeln har med få undantag varit positivare i Sverige än för EU som helhet (se diagram 4).² Under 2022 sjönk stämningsläget kraftigt i Sverige och låg mellan oktober 2022 och april 2023 under EU-som helhet. Stämningsläget i Sverige har därefter återhämtat sig snabbt och var i april 2024 i linje med sitt medelvärde, i maj föll indikatorn dock tillbaka igen.

Konfidensindikatorn för EU har inte haft samma utveckling utan har ungefär legat i linje med sitt medelvärde sedan våren 2022.

Diagram 4 Konfidensindikatorer detaljhandel – enligt EU-kommissionens definition

Höga prisplaner i Sverige de senaste 10 åren

Prisplanerna har historiskt sett olika ut i de nordiska länderna (se diagram 5). Företagen inom detaljhandeln i Sverige har överlag planerat för prisökningar i större utsträckning än sina grannländer de senaste 10 åren. Danmark har följt EU som helhet de senaste 10 åren fram till pandemin och legat på närmast oförändrade prisplaner för att därefter öka och toppa i mitten av 2022. Därefter började prisplanerna sjunka i samtliga nordiska EU-länder, inte minst i Danmark. Företagen i Danmark sticker ut och har till och med planerat för prissänkningar under det senaste året. Vid undersökningen i april trodde företagen i de nordiska EU-länderna på ungefär oförändrade försäljningspriser de kommande tre månaderna, vid undersökningen i maj hade prisplanerna åter ökat och är som högst i Sverige.

Även vid jämförelse med andra stora ekonomier i EU sticker Sverige ut de senaste 10 åren fram till pandemin, genom att företagen i större utsträckning förväntat sig ökade försäljningspriser (se diagram 6). I mitten av 2022 var prisplanerna i Tyskland dock uppe på samma nivåer som Sverige, men sedan årsskiftet 2023/2024 har de inte alls sjunkit lika mycket som i Sverige. Sverige låg i april

² Beräkningen av konfidensindikatorer skiljer sig mellan det som EU-kommissionen redovisar och det som vanligtvis publiceras i Konjunkturbarometern. Indikatorerna skiljer vad gäller säsongsrensningssmetod samt att EU-kommissionen inte standardiserar sina konfidensindikatorer. I figurerna i detta avsnitt redovisas indikatorer fram till och med maj i år. Anledningen till att inte uppgifter även för juni visas i figurerna är att de vid tidpunkten för denna publicering ännu inte fanns tillgängliga. Data från olika EU-länder kan laddas ner via [DG ECFIN:s hemsida](https://ecfin.ec.europa.eu/en/indicators).

på samma nivåer som Frankrike, som varit det land som haft lägst prisplaner av dessa länder de senaste 10 åren.

Diagram 5 Prisplaner i detaljhandeln på tre månaders sikt, netttotal

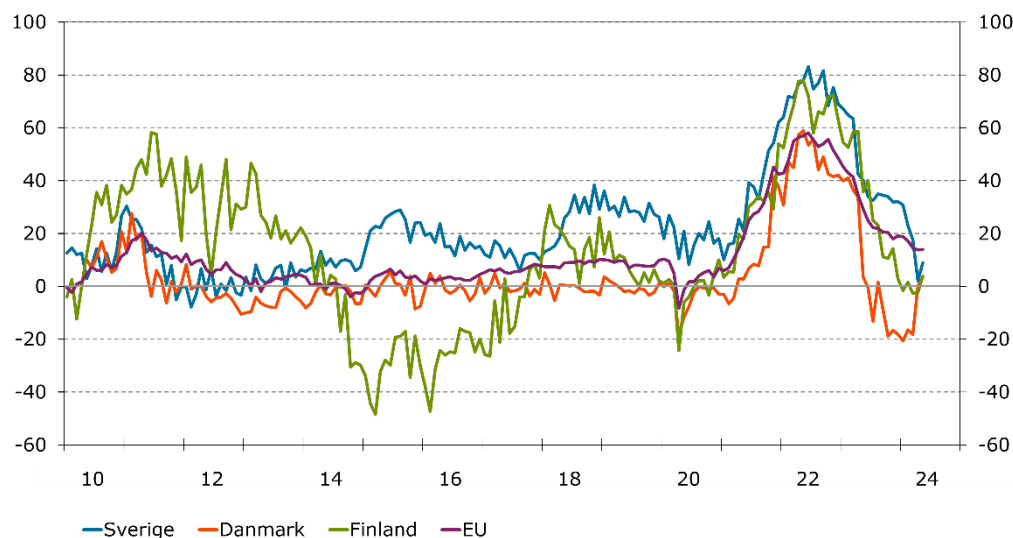
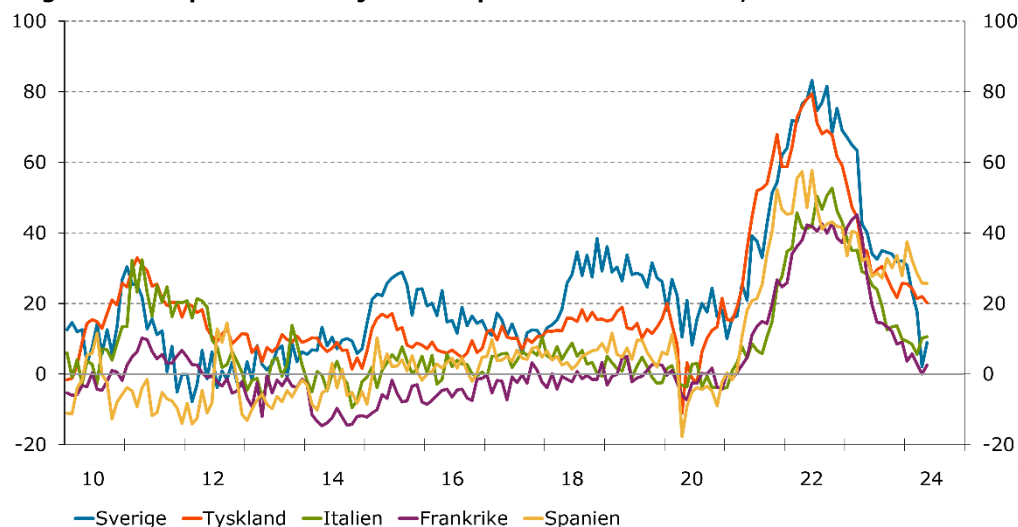

Diagram 6 Prisplaner i detaljhandeln på tre månaders sikt, netttotal

I diagram 7 och 8 standardiseras ländernas prisplaner så de har medelvärde 0 och standardavvikelse 1. I diagram 7 visas att prisplanerna i de nordiska länderna och för EU som helhet följde varandra från att pandemin slog till 2020. Tillbakagången från toppen 2022 har dock sett lite annorlunda ut då Sverige under 2024 legat under det normala medan Danmark legat betydligt under det normala sedan mitten av 2023. Prisplanerna i EU har till skillnad från de nordiska länderna planat ut på en närmast normal nivå.

I diagram 8, med de standardiserade tidsserierna med stora ekonomier i EU, visas att prisplanerna för de olika länderna har utvecklats på ett likartat sätt de senaste tio åren. Sedan mitten av 2023 utmärker sig dock Spanien genom att fortsatt ha kvar ovanligt höga prisplaner.

Diagram 7 Prisplaner i detaljhandeln på tre månaders sikt, standardiserade netttotal

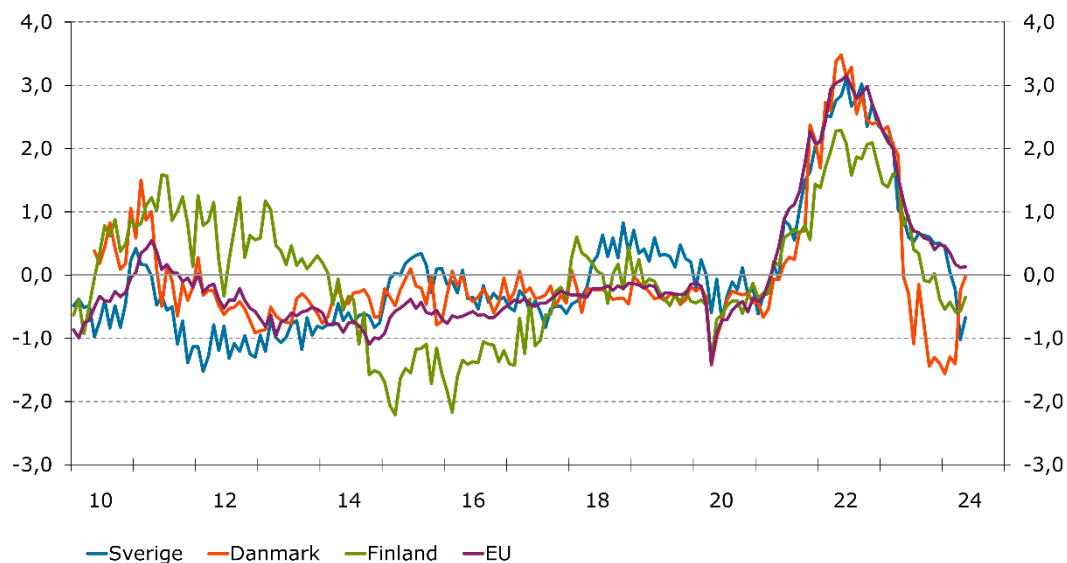
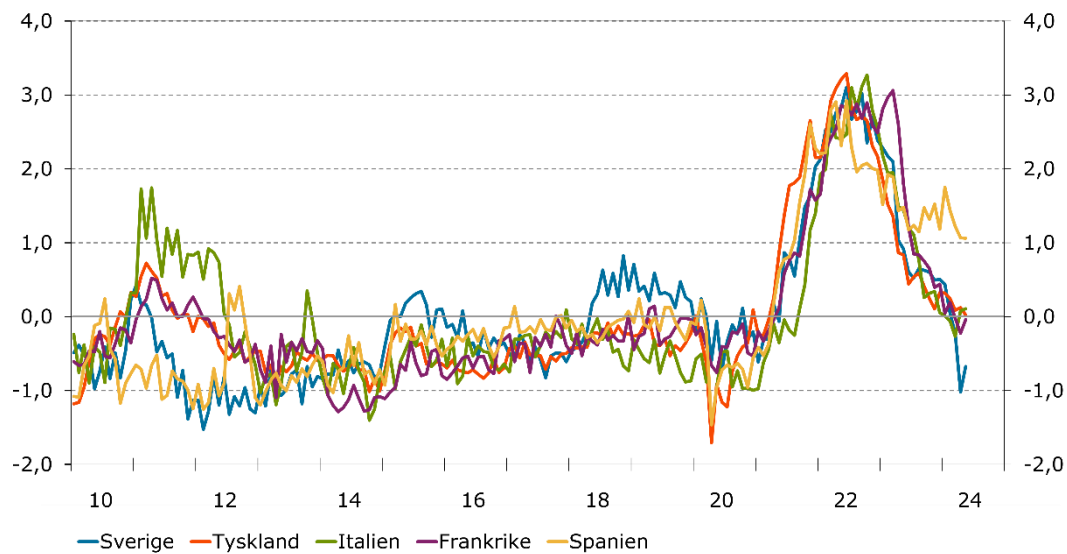

Diagram 8 Prisplaner i detaljhandeln på tre månaders sikt, standardiserade netttotal

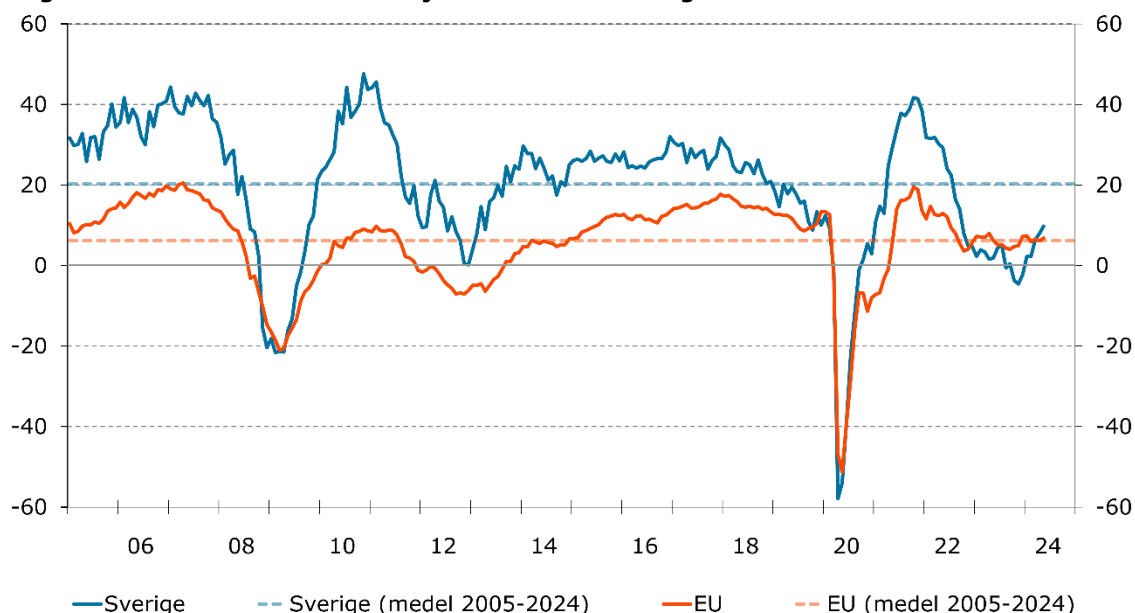

Tjänstesektorn

Stämningsläget i Sverige är återigen starkare än i EU

Stämningsläget i tjänstesektorn är som regel mer positivt i Sverige än i EU som helhet (se diagram 9).³ Vid pandemins början föll tjänstesektorns konfidensindikator mycket kraftigt i både Sverige och EU men återhämtade sig sedan snabbare i Sverige och var under pandemin starkare i Sverige. För perioden december 2022 till mars 2024 har tjänstesektorns konfidensindikator för Sverige legat något under tjänsteindikatorn för EU som helhet, vilket är ovanligt sett ur ett historiskt perspektiv. Under det senaste halvåret har stämningsläget bland de svenska tjänsteföretagen förbättrats. I de två senaste publicerade undersökningarna från EU-kommissionen ligger indikatorn för de svenska tjänsteföretagen återigen över EU som helhet, men lägre än sitt genomsnitt.

Diagram 9 Konfidensindikatorer tjänstesektorn – enligt EU-kommissionens definition

Prisplanerna i Sverige på samma nivå som i EU

Under de senaste två åren har tjänsteföretagens förväntningar på utvecklingen av försäljningspriserna på tre månaders sikt legat högre i Sverige än i EU som helhet (se diagram 10). Sedan företagens prisplaner toppade i Sverige i december 2022 har de sjunkit snabbare i Sverige än i EU. I de senaste undersökningarna har prisplanerna legat på ungefär samma nivå i Sverige som i EU.

³ Beräkningen av konfidensindikatorer skiljer sig mellan det som EU-kommissionen redovisar och det som vanligtvis publiceras i Konjunkturbarometern. Indikatorerna skiljer vad gäller säsongrensningssmetod samt att EU-kommissionen inte standardiserar sina konfidensindikatorer. I figurerna i detta avsnitt redovisas indikatorer fram till och med maj i år. Anledningen till att inte uppgifter även för juni visas i figurerna är att de vid tidpunkten för denna publicering ännu inte fanns tillgängliga. Data från olika EU-länder kan laddas ner via [DG ECFIN:s hemsida](#).

Diagram 10 Prisplaner i tjänstesektorn på tre månaders sikt, netttotal

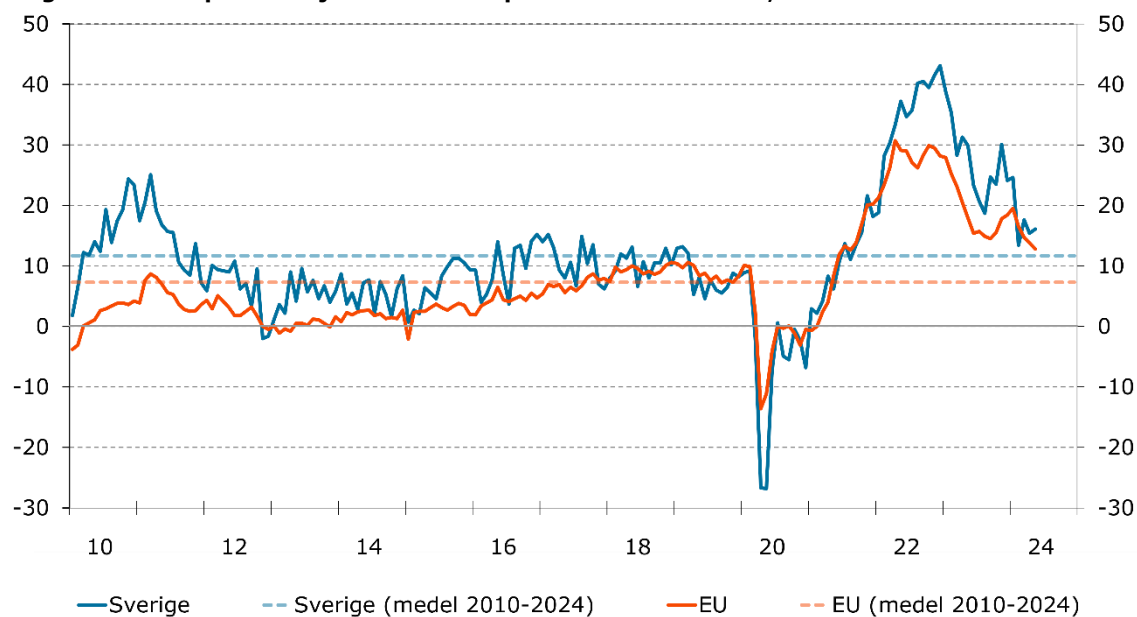
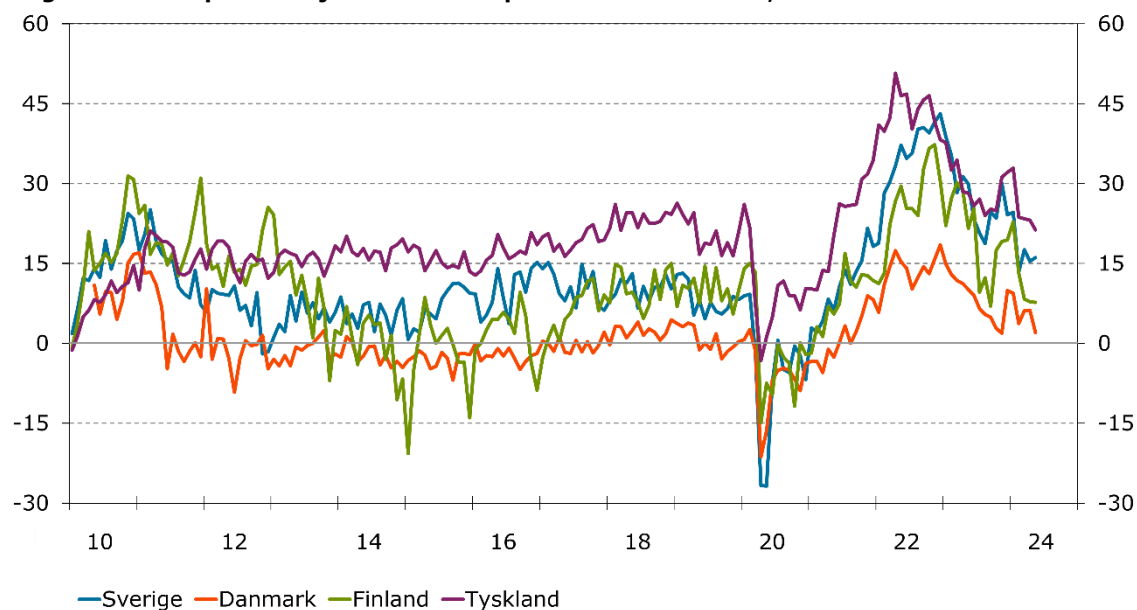

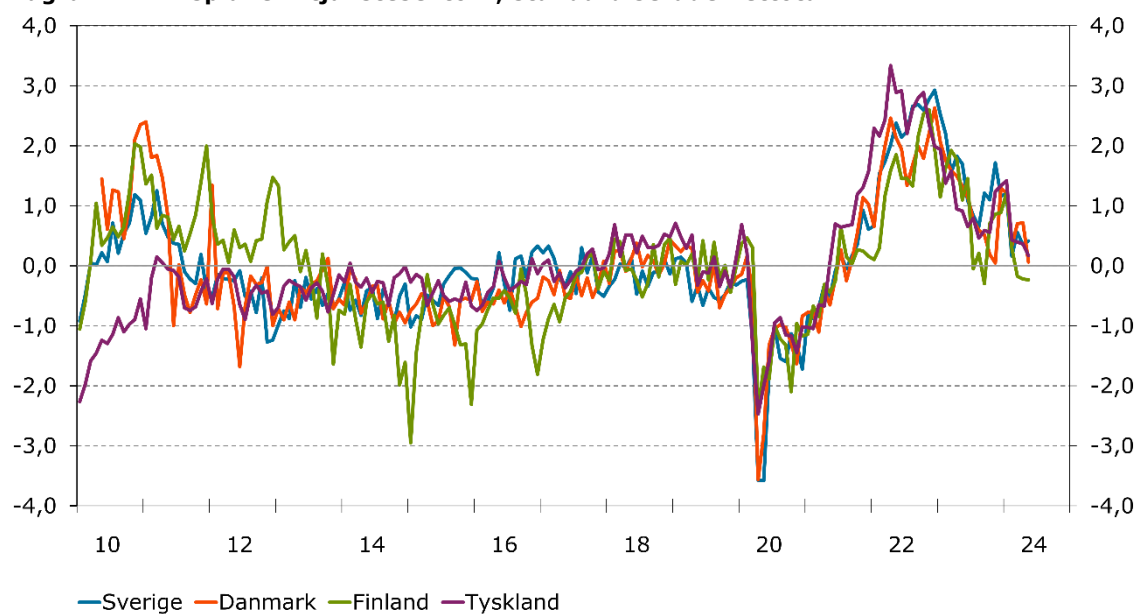
Diagram 11 visar hur prisplanerna i tjänstesektorn har utvecklats i några EU-länder. I samtliga länder är det tydligt att prisplanerna har kommit ner från toppen 2022. I diagrammet är det också tydligt att prisplanerna i Tyskland har legat över prisplanerna i Danmark under perioden 2011 – 2024. Prisplanerna i Tyskland har också generellt varit höga jämfört med Sverige och Finland.

Diagram 11 Prisplaner i tjänstesektorn på tre månaders sikt, netttotal

I diagram 12 har ländernas prisplaner standardiserats så de har medelvärde 0 och standardavvikelse 1. Här kan ses att prisplanerna i maj 2024 ligger över det normala i Sverige och något under det normala i Finland. I Danmark och Tyskland är de ungefär på medelvärdet beräknat från 2010. I de standardiserade tidsserierna visas också att prisplanerna för de olika länderna har utvecklats sig på ett likartat sätt från 2011 och framåt när hänsyn tas till hur företagen i de olika länderna brukar svara på frågan.

Diagram 12 Prisplaner i tjänstesektorn, standardiserade netttotal

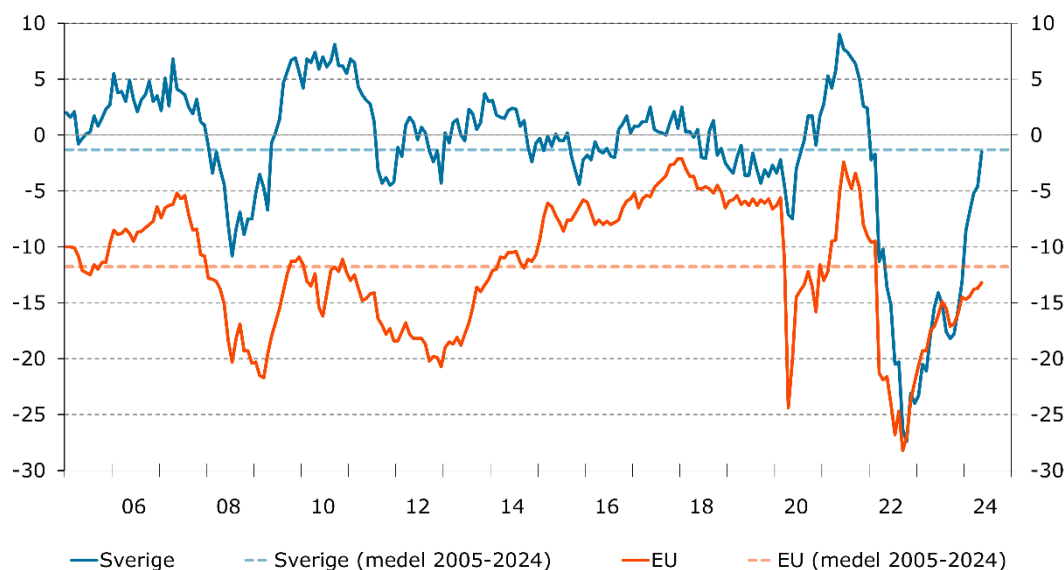

Hushåll

Svenska hushåll är mer nedstämda än normalt om ekonomin i nuläget, jämfört med EU som helhet

Konfidensindikatorn för hushållen i Sverige har historiskt nästan alltid legat över EU.⁴ Mellan oktober 2022 och oktober 2023 låg dock konfidensindikatorn för Sverige under EU som helhet 10 av 13 månader, vilket visas i diagram 13. Indikatorn för Sverige har de senaste månaderna återhämtat sig snabbare än i EU som helhet och ligger nu i nivå med sitt medelvärde för perioden 2005 till 2024. Indikatorn för EU som helhet ligger dock fortfarande något under sitt medelvärde.

Diagram 13 Konfidensindikator hushåll – enligt EU-kommissionens definition

Två frågor som drivit utvecklingen i indikatorn för Sverige, framför allt i nedgången, men även i uppgången, är de båda frågorna om egen ekonomi. Dels frågan om ekonomin i nuläget jämfört med för tolv månader sedan, dels frågan om förväntan på den egna ekonomin om tolv månader jämfört med idag. Utvecklingen i de båda frågorna skiljer sig dock mycket åt de senaste två åren.

Nettotalet för frågan om ekonomin i nuläget har historiskt varit betydligt högre för Sverige än för EU som helhet. Medelvärdet för perioden 2005 till 2024 är för Sverige ett positivt nettotal, dvs fler hushåll svarar att hushållets ekonomi har blivit bättre än som svarar att den blivit sämre, medan för EU som helhet är motsvarande medelvärde negativt. I slutet av 2021 började nettotalet minska kraftigt för både Sverige och EU som helhet, men brantare för Sverige. I maj 2024 var nettotalet för Sverige för första gången sedan januari 2023 högre än för EU som helhet. Men medan EU ligger i nivå med sitt medelvärde, så ligger Sverige fortfarande klart under sitt, se diagram 14. Även när det gäller förväntningsfrågan så har Sveriges nettotal historiskt legat över EU som helhet. Nedgången var mycket brantare för Sverige även i förväntansfrågan, se diagram 15. Här har dock Sveriges nettotal återhämtat sig och är sedan ett par månader tillbaka klart över nettotalet för EU som helhet, och något över medelvärdet. För EU som helhet ligger nettotalet på sitt medelvärde.

⁴ Beräkningen av konfidensindikatorer skiljer sig mellan det som EU-kommissionen redovisar och det som vanligtvis publiceras i Konjunkturbarometern. Indikatorerna skiljer vad gäller säsongsrensningssmetod samt att EU-kommissionen inte standardiserar sina indikatorer. I figurerna i detta avsnitt redovisas indikatorer fram till och med maj i år. Anledningen till att inte uppgifter även för juni visas i figurerna är att de vid tidpunkten för denna publicering ännu inte fanns tillgängliga. Data från olika EU-länder kan laddas ner via [DG ECFIN:s hemsida](https://ecfin.ec.europa.eu/data).

Diagram 14 Egen ekonomi nu, netttotal

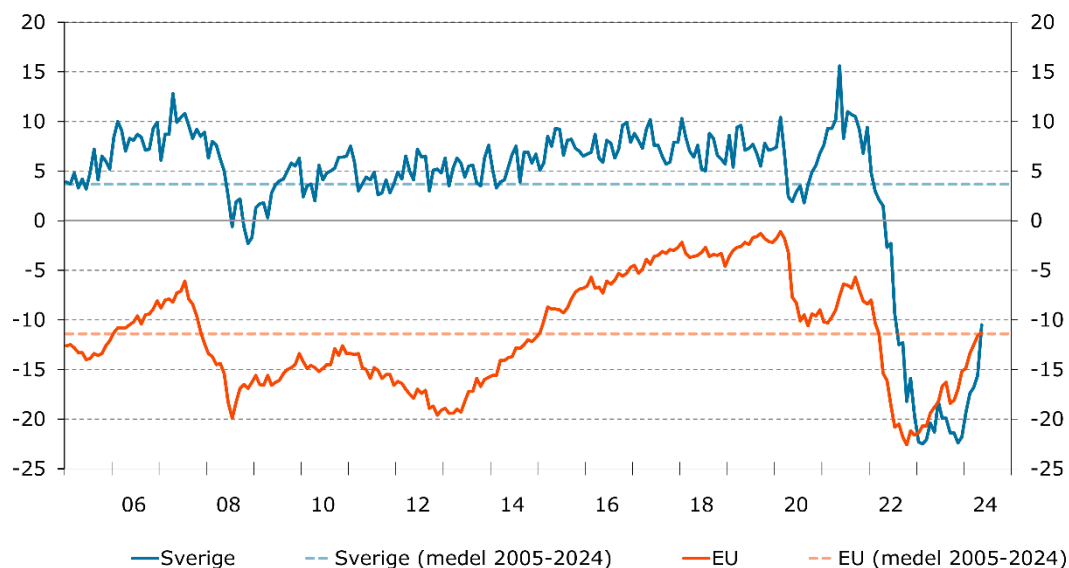
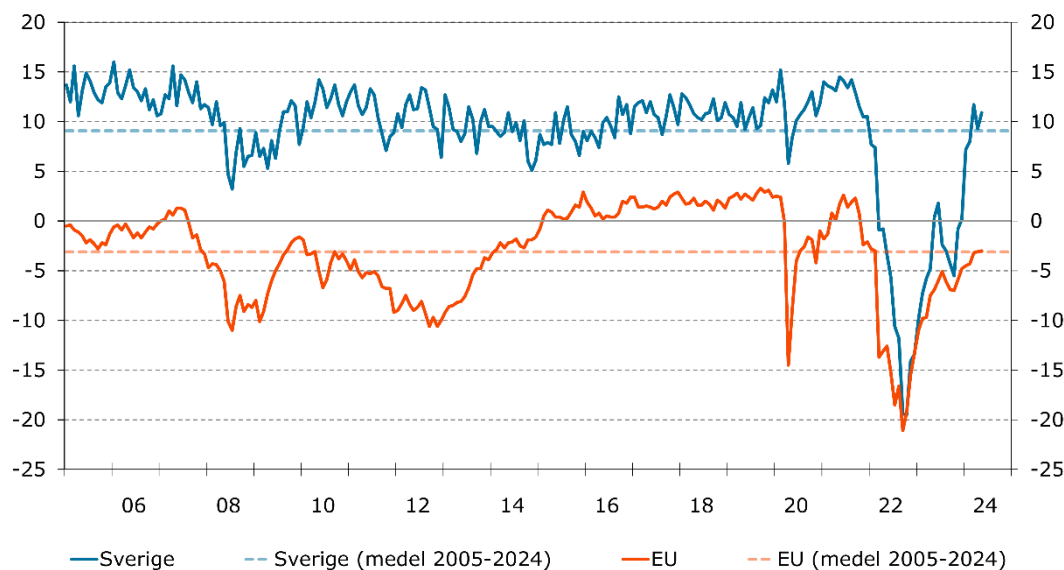

Diagram 15 Egen ekonomi om 12 månader, netttotal

Jämfört med några stora länder inom EU så har Sverige tillsammans med Tyskland historiskt haft klart positivare syn på den egna ekonomin de senaste tolv månaderna än både Frankrike, Italien och Spanien. Under perioden mellan slutet av finanskrisen och början på Covid 19-pandemin så var hushållen i Sverige och Tyskland ungefär lika positiva kring hushållets egen ekonomi, se diagram 16. Sedan mitten av 2022 är dock svenska hushåll ungefär lika negativa som de i Frankrike, Italien och Spanien, medan hushållen är betydligt mindre negativa i Tyskland, med ett netttotal nära 0.

I diagram 17 visas, med standardiserade tidsserier med medelvärde 0 och standardavvikelse 1, att Sverige sedan mitten av 2021 har varit mer pessimistiska än de övriga länderna, jämfört med hur optimistiska konsumenterna i respektive land är normalt sett.

Diagram 16 Egen ekonomi nu, netttotal

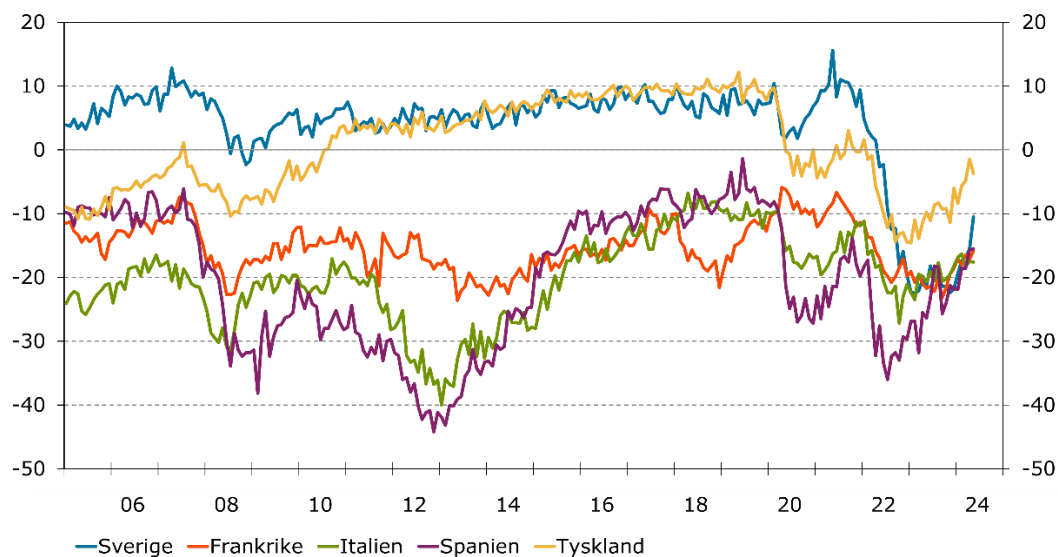
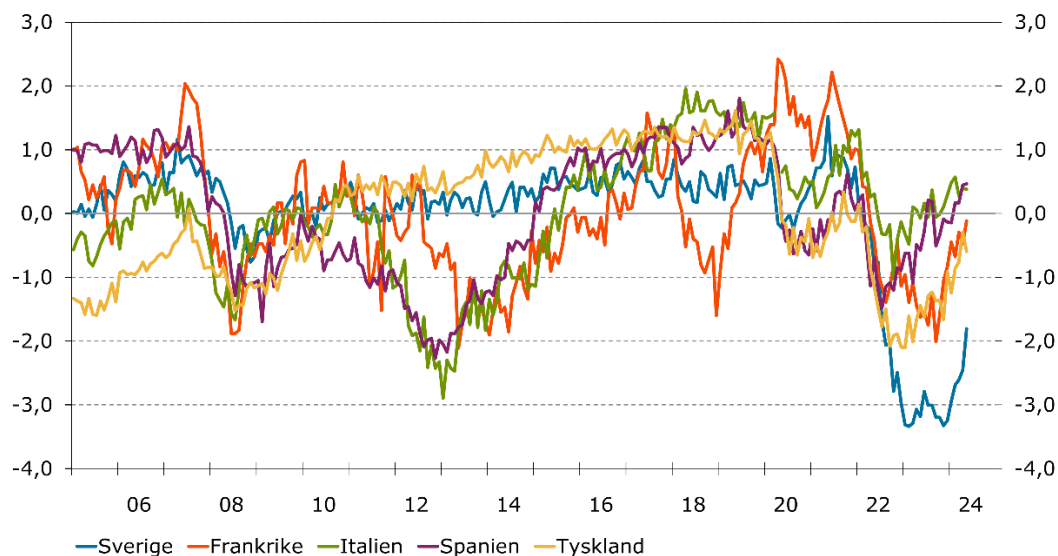

Diagram 17 Egen ekonomi nu, standardiserade netttotal

Men Sverige har återhämtat sig bättre gällande egen ekonomi om tolv månader, än de gjort gällande egen ekonomi nu. De senaste månaderna är det enbart i Sverige och Tyskland där fler hushåll svarat att de tror att hushållets ekonomi kommer förbättras än som tror att den kommer att försämrats, se diagram 18. I den standardiserade jämförelsen så syns att svenska hushåll var dystrast av samtliga länder i jämförelsen om framtiden, jämfört med hur optimistiska de brukar vara, under 2022 och 2023, se diagram 19. I maj 2024 är dock svenska och spanska hushåll något mer optimistisk än normalt, medan italienska hushåll är mer pessimistiska än normalt.

Diagram 18 Egen ekonomi om 12 månader, netttotal

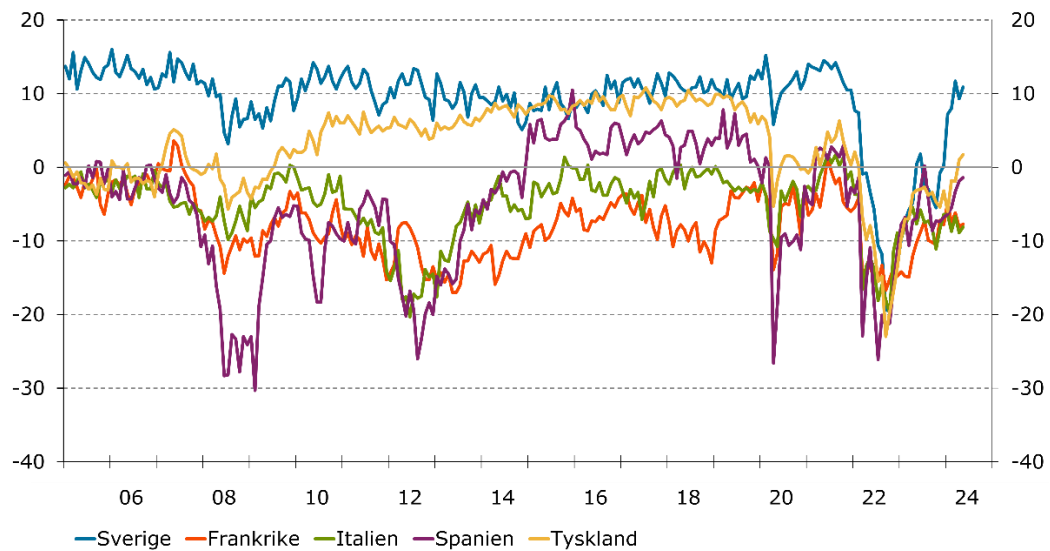

Diagram 19 Egen ekonomi om 12 månader, standardiserade netttotal

